

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 458/2013-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. M. V., B., zastúpeného advokátom JUDr. M. K., T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uznesením vlády Slovenskej republiky č. 178 z 9. mája 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. M. V., **o d m i e t a** ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. júla 2013 faxom a 2. augusta 2013 poštou doručená sťažnosť JUDr. M. V. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv

a slobôd (ďalej len „listina“) uznesením vlády Slovenskej republiky (ďalej aj „vláda“) č. 178 z 9. mája 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Napadnutým uznesením bol sťažovateľ odvolaný z funkcie predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí (ďalej len „úrad“), do ktorej bol vymenovaný uznesením vlády č. 89 z 9. februára 2011. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že počas výkonu funkcie sa považoval za zamestnanca v štátnej službe podľa zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a napriek zákonnej garancii stability 5-ročného funkčného obdobia vláda, ktorá *„vzišla z parlamentných volieb v roku 2012, túto zákonnú garanciu nerešpektovala a uznesením vlády SR č. 178 z 9. mája 2012 Sťažovateľa bez uvedenia dôvodu odvolala“*.

V ďalšej časti sťažovateľ poukazuje na doterajšiu rozhodovaciu činnosť ústavného súdu súvisiacu so základným právom na súdnu a inú právnu ochranu zaručeným čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 ústavy a osobitne na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 478/2011 z 21. júna 2012, v ktorom ústavný súd *„vymedzil kritériá, ktoré musia byť splnené, aby bolo možné považovať uznesenie vlády Slovenskej republiky za zákonné a v súlade s uvedeným článkom Ústavy Slovenskej republiky a Listiny základných práv a slobôd“*, pričom medzi tieto kritériá patrí *„povinnosť príslušného orgánu verejnej správy, resp. verejnej moci... oboznámiť dotknutú osobu... s dôvodmi, pre ktoré má byť odvolaná z verejnej funkcie“*, ako aj *„povinnosť príslušného orgánu verejnej správy (moci) poskytnúť dotknutej osobe... možnosť, aby sa vyjadril k dôvodom, pre ktoré má byť odvolaná z verejnej funkcie“*.

Sťažovateľ nadväzne na to uvádza, že o svojom odvolaní sa dozvedel 9. mája 2012 z uznesenia zverejneného na webovom sídle Úradu vlády Slovenskej republiky (ďalej len „úrad vlády“), ako aj následne doručeného listu predsedu vlády Slovenskej republiky (ďalej len „predseda vlády“), ku ktorému mu síce „bolo pripojené namietané uznesenie vlády, avšak ani list ani toto uznesenie vlády neuvádzajú žiadne dôvody odvolania Sťažovateľa z funkcie.

Napriek tomu, že krajský zákon taxatívne nevymenúva dôvody, na základe ktorých môže vláda Slovenskej republiky predsedu ÚSZZ odvolať z funkcie, tak § 4 ods. 3 krajského zákona (zákonom ustanovené 5-ročné funkčné obdobie), ako aj ďalšie ustanovenia tohto zákona, oprávňujú Sťažovateľa domnievať sa, a zároveň dôvodne očakávať, že funkcia predsedu ÚSZZ patrí do tej istej skupiny, do ktorej patrí aj funkcia riaditeľa Sociálnej poisťovne, v zmysle právnych záverov Ústavného súdu SR v prípade Muňko vs. vláda Slovenskej republiky.

Sťažovateľ sa preto nazdáva, že procesný štandard spočívajúci v povinnosti vlády Slovenskej republiky oboznámiť Sťažovateľa s dôvodmi, pre ktoré bol odvolaný z funkcie, nebol dodržaný a uznesenie vlády SR č. 178 z 9. mája 2012 nemožno považovať za rozhodnutie v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd...

Sťažovateľ... nemal možnosť sa vyjadriť k obsahu materiálu, na základe ktorého ho vláda Slovenskej republiky odvolala z funkcie, dokonca nebol o existencii tohto materiálu ani upovedomený.“.

Sťažovateľ taktiež poukazuje na skutočnosť, že vo veci podal 10. júla 2012 žalobu podľa § 244 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorou sa domáhal prieskumu zákonnosti napadnutého uznesenia, o ktorej rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 2 S/285/2012-34 z 24. apríla 2013 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) tak, že konanie zastavil podľa § 250d ods. 3 OSP so záverom, že žaloba smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom. Z uvedeného sťažovateľ vyvodzuje, že lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde bola zachovaná, keďže označené uznesenie krajského súdu o jeho žalobe mu bolo doručené 30. mája 2013 a odvtedy je „zrejmé, že ochranu základnému právu Sťažovateľa nemôže poskytnúť žiadny iný súd ako Ústavný súd Slovenskej republiky prostredníctvom ústavnej sťažnosti Sťažovateľa podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky“.

V doplnení sťažnosti doručenej ústavnému súdu 16. septembra 2013 sťažovateľ rozlíšil verejné funkcie podľa toho, či právomoc voliť a odvolávať verejných funkcionárov je obmedzená zákonom ustanovenými podmienkami, a pritom poukázal na judikatúru Ústavného súdu Českej republiky, ako aj znenie konkrétnych právnych predpisov. Doplnil tiež opis konkrétnych okolností, za ktorých došlo k vydaniu ním napadnutého uznesenia vlády, a podrobnejšie sa zaoberal aj podmienkami dodržania lehoty na podanie sťažnosti poukazujúc na princíp subsidiarity a vychádzajúc z obsahu uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 SŽ/12/2012 z 1. augusta 2012 o postúpení veci krajskému súdu, ktorý ho mal považovať za „vecne a miestne“ príslušný na rozhodnutie vo veci. Doplnením sťažnosti sťažovateľ súčasne odstránil nedostatok podania spočívajúci v nepripojení splnomocnenia právneho zástupcovi na zastupovanie sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom, ako aj nepripojení navrhovaných listinných dôkazov.

Sťažovateľ preto navrhuje ústavnému súdu vydať vo veci takéto rozhodnutie:

„1. Základné právo JUDr. M. V. na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uznesením vlády Slovenskej republiky č. 178 z 9. mája 2012 porušené bolo.

2. Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 178 z 9. mája 2012 zrušuje a vec vracia vláde Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. JUDr. M. V. priznáva úhradu trov konania, ktoré mu je vláda Slovenskej republiky povinná vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Vláda ako vrcholný orgán výkonnej moci (čl. 108 ústavy) sa zúčastňuje prostredníctvom výkonu svojich právomocí na celom rade rozhodovacích procesov, výsledkom ktorých je vydanie aktov riadenia, resp. rozhodnutí, ktoré majú nielen interné, ale aj externé účinky, ku ktorým nepochybne patria aj rozhodnutia o vymenovaní a odvolávaní do zákonom ustanovených verejných funkcií. V prevažnej väčšine prípadov, pokiaľ nejde o vydávanie všeobecne záväzných právnych predpisov (nariadení vlády), vláda svoje rozhodnutia, ktorými realizuje svoju ústavnú a zákonnú právomoc, realizuje formou uznesení. Podľa názoru ústavného súdu rozhodnutia o vymenovaní a odvolávaní štátnych funkcionárov v prípadoch ustanovených zákonom [čl. 119 písm. m) ústavy] majú povahu individuálneho právneho aktu. Vláda však nemá špeciálne zákonom ustanovené procesné pravidlá na realizáciu tejto svojej právomoci a neexistuje žiadny právny predpis, ktorý by explicitne formuloval náležitosti takéhoto rozhodnutia vlády (m. m. IV. ÚS 478/2011).

Aj napriek absencii akýchkoľvek procesných pravidiel vzťahujúcich sa na postup vlády pri vydávaní jej uznesení, ako aj náležitosti takéhoto rozhodnutia, z postavenia vlády v sústave štátnych orgánov ako vrcholného orgánu verejnej moci (čl. 108 ústavy) vyplýva, že vo vzťahu k uzneseniu vlády nemožno uvažovať o existencii takého opravného prostriedku dostupného sťažovateľovi, ktorý by mohol viesť k odloženiu účinnosti napadnutého uznesenia. Hoci teda niet procesných pravidiel, ktoré by upravovali podmienky a časový moment nadobudnutia právoplatnosti uznesenia vlády, vo vzťahu k charakteru rozhodnutia majúceho povahu individuálneho právneho aktu, o aký išlo aj v predloženom prípade, ústavný súd v zhode so svojou judikatúrou (m. m. IV. ÚS 478/2011) zastáva názor, že v tých prípadoch, v ktorých vláda pri realizácii svojej právomoci rozhoduje o subjektívnych právach, musí byť rešpektovaný minimálny štandard procesných práv priamo vyvoditeľný z ústavy (predovšetkým z čl. 46 ods. 1 ústavy). Medzi ne patrí aj právo byť oboznámený s obsahom takéhoto uznesenia vlády.

Pokiaľ teda § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde pri rozhodnutiach napadnutých sťažnosťou podľa čl. 127 ústavy vo všeobecnosti vyžaduje nadobudnutie právoplatnosti, v špecifickom prípade ústavného prieskumu uznesení vlády majúcej povahu individuálnych právnych aktov, ktorých postup vydania ani ich právoplatnosť nie je upravená žiadnou ústavnou ani zákonnou normou, ústavný súd (analogicky ako v prípade sťažnosti proti opatreniu alebo inému zásahu) považuje za včas podanú tú sťažnosť, ktorá bola podaná v lehote 2 mesiacov odo dňa, v ktorom sa sťažovateľ mohol o uznesení vlády dozvedieť.

V danej veci ústavný súd zistil, že sťažovateľ bol napadnutým uznesením odvolaný z funkcie predsedu úradu dňom vydania uznesenia (t. j. 9. mája 2012) a nasledujúcim dňom (t. j. 10. mája 2012) bol do funkcie predsedu úradu vymenovaný I. F. Z obsahu napadnutého uznesenia nespochybniteľne vyplýva, že jeho záväzné účinky nastali dňom vydania, teda 9. mája 2012. Sám sťažovateľ vo svojej sťažnosti potvrdzuje, že o obsahu napadnutého uznesenia vlády sa dozvedel ešte 9. mája 2012 z webového sídla úradu vlády, na ktorom bolo toto uznesenie zverejnené. Ďalej v sťažnosti uvádza, že napadnuté uznesenie mu bolo doručené spolu s listom predsedu vlády „o niekoľko týždňov neskôr“. Aj z uznesenia

krajského súdu priloženého k sťažnosti vyplýva, že najneskôr 10. júla 2012, keď sa sťažovateľ žalobou obrátil na Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), už musel byť s napadnutým uznesením oboznámený.

Ústavný súd pripomína, že sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 62/02, III. ÚS 254/04). Jednou zo zákonných podmienok na jej prijatie na ďalšie konanie je jej podanie v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa.

Pri určovaní, odkedy začala sťažovateľovi plynúť lehota na podanie sťažnosti proti napadnutému uzneseniu, ústavný súd zohľadnil svoju doterajšiu judikatúru, v zmysle ktorej sa pri posudzovaní otázky dodržiavania lehoty na podanie sťažnosti musí vychádzať z doslovného znenia zákona o ústavnom súde (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde), podľa ktorého zmeškanie tejto lehoty nie je možné odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, IV. ÚS 338/08).

Z okolností prípadu je zrejmé, že sťažovateľ bol o obsahu napadnutého uznesenia oboznámený najneskôr listom predsedu vlády po vydaní tohto uznesenia, a ako je možné vyvodiť z odôvodnenia uznesenia krajského súdu, stalo sa tak najneskôr do 10. júla 2012 (t. j. pred dňom, v ktorom podal žalobu o preskúmanie zákonnosti napadnutého uznesenia najvyššiemu súdu). Sťažnosť však bola doručená ústavnému súdu až 30. júla 2013, teda viac ako 14 mesiacov od vydania napadnutého uznesenia a viac ako 12 mesiacov od podania žaloby najvyššiemu súdu. Ústavný súd preto bez ďalšieho považoval za nespochybniteľné, že sťažnosť proti napadnutému uzneseniu nebola ústavnému súdu podaná v dvojmesačnej lehote, ktorú vyžaduje § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde v prípade sťažností podaných podľa čl. 127 ústavy.

V tejto súvislosti neobstojí ani názor sťažovateľa, že uvedená lehota na podanie sťažnosti začala plynúť od nadobudnutia právoplatnosti krajského súdu, ktorý konanie o sťažovateľovej žalobe o preskúmanie napadnutého uznesenia zastavil (teda od 30. mája

2013). O zachovaní lehoty by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sťažovateľ petitom, svojej sťažnosti napádal uznesenie krajského súdu, a nie napadnuté uznesenie, takúto sťažnosť by však bolo možné považovať za prípustnú až po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré mu právne predpisy na ochranu jeho základných práv a slobôd poskytovali. Tým, že sa sťažovateľ proti uzneseniu krajského súdu neodvolal, uspokojil sa s právnym záverom krajského súdu o nedostatku jeho právomoci preskúmať zákonnosť napadnutého uznesenia, a tým aj uznal, že právna ochrana jeho základných práv mu mohla byť poskytnutá len v konaní pred ústavným súdom. Z platného práva nevyplýva, že by lehotu na podanie sťažnosti ústavnému súdu bolo možné predĺžiť využitím právnych prostriedkov nápravy adresovaných tým štátnym orgánom, ktoré nemajú právomoc na ich prerokovanie.

Vzhľadom na to, že ústavnému súdu bola predmetná sťažnosť doručená po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty, zmeškanie ktorej nie je možné odpustiť, ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2013